

През петия век живял в Александрия един добър християнин, на име Пафнутий. Той бил твърде богат, уважаван заради благородството си от всички.

Жена му също така била добра християнка. Но нямала деца дълго време.

Пафнутий правел много благодеяния на бедните, изобщо на нуждаещите се.

Най-после му се родила дъщеря, която нарекли Ефросиния. Родителите ѝ дали хубаво образование. На 12 години, след като се лишила от майка, дъщерята станала предмет на най-нежни грижи от страна на бащата. Умна и красива, като поотрасла още, тя пленявала младежите. Любовнобилният баща, като направил избор между момците, обещал да я даде на един младеж, който се отличавал както с образованието, така и с благородството на сърцето си. Но блажена Ефросиния, възпитана от ранни години в благочестие, искрено копнеела да живее само за Господа. И правела всичко, за да се изпълни това нейно желание.

Един от братята на манастира, на който Пафнутий редовно давал помощи, бил пратен от игумена Теодосий да покани благодетеля да дойде на храмовия празник в светата обител.

Той обаче не заварил Пафнутий в дома му. Видял се с дъщеря му. Ефросиния го разпитала подробно за манастирския живот. Открила му,

че много желае да се посвети в служба на Бога. С тъга му казала и това, че баща ѝ, който много я обичал, вече я обещал на един момък. При това положение нямало да се съгласи да я пусне в манастир.

Монахът ѝ обяснил предимствата на девството. Посъветвал я да повика при себе си един старец, йеромонах от същия манастир, в деня, когато баща и ще бъде за празника в манастира.

Ефросиния изпълнила съвета на монаха. Прекарала нощта в молитва. Усилено молила Бога да се изпълни над нея Неговата света воля. Ефросиния чувствувала, че Бог желае тя да посвети живота си Нему.

На празника старецът-йеромонах дошъл при нея. Говорил ѝ дълго за значението на християнското самоотречение. Остригал косата ѝ и я облякъл в монашески дрехи. Оставало само да отиде в някой манастир. Но в кой? В девически манастир баща ѝ могъл да я намери. Облечена в дрехи на монах, Ефросиния се явила в Теодосиевия манастир и се представила като евнух Смарагд.

Като застанала пред игумена Теодосий, Ефросиния казала, че е евнух, който е служил при царския двор, но, преситен и отегчен от светската суета, дошъл в манастира да спасява душата си.

Теодосий поверил младия монах Смарагд на опитния духовник Агапит, който да го ръководи в духовния живот.

Красотата на Смарагд, истинска женска красота, станала предмет на смущение за някои манастирски братя, които още не били победили своите немощи. Това си смущение те изразили и пред игумена.

Това станало причина Теодосий да повика при себе си Смарагд. Предложил му да живее в самотна килия. Ефросиния приела съвета с радост.

В тая килия, която приличала на строг самотен затвор, тя живяла подвижнически, в пост и молитва, до края на земните си дни.

През това време бащата идвал много пъти в манастира, разкривал скръбта си по изгубената своя дъщеря и искал настойчиво от братята да се молят за откриване на следите ѝ.

Веднъж той изливал пред игумена скръбта си особено силно. Теодосий го запитал, дали не би искала да побеседва с един благочестив брат, който в миналото бил служител в императорския двор. Пафнутий приел веднага това предложение.

По това време Ефросиния била постигнала вече голям духовен напредък. По заповед на игумена, Агапит завел Пафнутий при затворника Смарагд. Като видяла милия си баща, Ефросиния заплакала. Но Пафнутий не я познал. От бдения и сълзи красотата ѝ била повяхнала. Лицето ѝ било покрито с монашеско було.

Дълго беседвала тя с баща си. Говорила му за вечността и небесната слава, за смиренieto и чистотата, за любовта и милосърдието — високи добродетели, които приближават до Бога, Който е безкрайната благодат. Говорила му също, че любовта към децата не трябва да стои по-високо от любовта към Бога, че временните скърби, ако се понасят-търпеливо, усъвършенствуват душата за Небето. Уверявала го, че подир толкова молитви и при Божията благодат дъщерята му непременно ще бъде намерена,

ако е на добър път и, че каквото и да се случи — Господ ще го утеша в свое време.

Беседата на дъщерята оживила дълбоко натъжената душа на бащата. След като се разделил с нея, Пафнутий пак се явил при игумена и му казал:

— Аз получих толкова много полза от тоя брат, — като че намерих дъщеря си!

За света Ефросиния — тая чиста девица — не е било леко да живее сред общество от мъже. Особено тежко е било за нея свиждането ѝ с нейния нежен баща. Тя гледала душевните му страдания и страдала не по-малко от него.

Св. Ефросиния се борела с природата си. С пост, молитва и помощта на Божията благодат тя победила.

Тъй прекарала 38 години в манастира, в самотната си килия-затвор близо до манастира.

Дните на земния ѝ живот свършвали. Тя легнала тежко болна.

В това време баща ѝ пак дошъл в манастира. Узнал за тежката болест на Смарагд. С дълбока скръб говорел, че смъртта на Смарагд ще бъде за него втора загуба след загубата на дъщеря му. Твърдял, че само нему дължи оная покорност на Промисъла, с която понасял загубата на дъщеря си.

Пафнутий изпросил от игумена разрешение за свиждане със затворника за последен път. Преподобна Ефросиния, която вече чакала последния час на земния си живот, помолила баща си да остане три дни в манастира. Обещала да му открие нещо неочаквано. Бащата предполагал, че затворникът е имал видения за дъщеря му. И останал да чака.

След три дни пак дошъл при отиващия си от тоя свят Смарагд. Тогава светата девица му открила, че той се намира в килията на дъщеря си. Сломена до крайност от болестта, тя му заявила, че оставила годеника си и него заради Господа. Тя помолила баща си да не позволява на никого да се допира до нея. Поискала от него сам да измие тялото на грешната си дъщеря". Накрай го помолила да подари на манастира имуществото, което могло да ѝ принадлежи.

След това блажено починала в прегръдката на баща си.

Това станало около 445 година.

Открилата се тайна за тъй дълго търсената дъщеря произвела на бащата потресаващо действие. Смъртта ѝ окончателно го сломила. Със силен вик той паднал безчувствен на пода. По това време Агапит бил някъде във от килията. Като чул вика, той се втурнал в килията и свестил бащата. Веднага след това съобщил на игумена за станалото.

Скоро се събрали около тялото на преподобна Ефросиния всички братя. Тайната станала известна на цялото манастирско братство. Всички въздали хвала на Бога, че дал сила за победа в една толкова трудна борба.

Пафнутий подарил значителна част от имението си на манаистра. Останала част раздал на бедни хора. Решил да прекара остатъка от живота си в килията на дъщеря си. Тук живял 10 години. Умрял на същата оная рогозка, на която починала дъщеря му. Погребали го с чест до гроба на неговата дъщеря.

Братята установили всяка година да чествуват паметта на благочестивия баща и на неговата скъпа дъщеря, преподобна Ефросиния.

Дивната Божия благодат се проявила чрез мощите на света Ефросиния още в деня на смъртта ѝ. Само няколко часа след смъртта ѝ един от манастирските братя, сляп с едното око, се помолил горещо на преподобната и изведнъж прогледнал.